
З початку повномасштабного вторгнення у 2022 році всі українські державні компанії отримали право не оприлюднювати фінансову та іншу звітність до закінчення воєнного стану та ще протягом трьох місяців після його завершення. Відповідне рішення парламенту було зумовлене необхідністю захистити інтереси суб'єктів подання звітності в умовах невизначеності перших місяців війни. Водночас компанії адаптувалися до нових реалій ведення господарської діяльності. Як наслідок, рішення про неоприлюднення звітності стало рудиментарним – компанії все одно складали таку звітність та подавали її органам управління. Відтак, воно приносило більше шкоди з точки зору прозорості діяльності державних компаній.

Натомість Закон України № 4196-IX встановив обов'язкове оприлюднення фінансових звітів державними компаніями з 28 серпня 2025 року. Цей законодавчий крок має стати драйвером підвищення прозорості та підзвітності в державному секторі. У державних компаній було шість місяців – тобто до 28 лютого 2026 року – для оприлюднення фінансової звітності та інших звітів за весь час неоприлюднення.

Ця інструкція розроблена для журналістів, аналітиків та громадських діячів. Вона допоможе системно перевірити, чи дотримується державна компанія нових стандартів прозорості, встановлених статтями 9-2 та 9-6 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» (у редакції Закону № 4196-IX від 09.01.2025).

Оскільки цей Закон запустив процес оприлюднення фінансових звітів та іншої суспільно важливої інформації про діяльність державних компаній під час дії правового режиму воєнного стану, якісний моніторинг діяльності таких компаній стає критичним інструментом громадського контролю.

Швидкий чек-лист: що шукати на сайті компанії:

(01) Фінансова звітність за останні 3 роки; (компанії мають опублікувати фінансову звітність за попередній рік не пізніше 28 лютого поточного року. Наприклад: звітність за 2024 рік має бути опублікована до 28 лютого 2025 року)

(02) Аудиторський висновок незалежного аудитора

(03) Інформація про керівника (біо-графія, освіта, досвід)

(04) Статут підприємства (актуальна та попередні редакції)

(05) Стратегічні цілі компанії та звіт про їхнє виконання

(06) Інформація про закупівлі (посилання на Prozorro)

(07) Фактори ризику та як компанія ними управляє

ДЕТАЛЬНА ІНСТРУКЦІЯ: 11 КРИТЕРІЇВ ПЕРЕВІРКИ

Критерії оцінювання застосовуються виключно до державних компаній, що проводять діяльність у цивільній сфері. Підприємства оборонно-промислового комплексу не підлягають оцінюванню з огляду на законодавчі обмеження щодо розкриття інформації з обмеженим доступом та специфіку діяльності.

Кожен критерій оцінюється за 10-бальною шкалою. Максимум для компаній з наглядовою радою — 110 балів, без наглядової ради — 100 балів.

РЕЗЮМЕ

КРИТЕРІЙ 1. ЦІЛІ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇХ ВИКОНАННЯ

Де шукати: на сайті державної компанії або суб'єкта управління, розділи «Про компанію», «Стратегія», «Звітність», текст статуту, лист очікувань

Що перевіряти:

- Чи є конкретні стратегічні цілі
- Чи звітує компанія про виконання цих цілей

► **Червоні прапорці:** розмиті формулювання на кшталт «покращення діяльності» без конкретних показників виконання цілей. Відсутність звіту про виконання.

БАЛИ	УМОВИ ПРИСВОЄННЯ
<u>0</u>	Інформація про цілі діяльності відсутня на вебсайті компанії та органу управління
<u>5</u>	Опубліковано цілі діяльності, проте відсутній звіт про стан їх досягнення
<u>10</u>	Опубліковано як цілі діяльності, так і звіт про стан їх досягнення

КРИТЕРІЙ 2. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

Де шукати: розділ «Звітність» або «Фінансова інформація»

Що перевіряти:

- Квартальна та річна звітність за останні три роки
- Звітність розміщена на сайті компанії (а не тільки в публічному реєстрі чи інших ресурсах)
- Якщо компанія отримує бюджетні кошти на некомерційні цілі – чи розкрито ці видатки окремо?

► **Червоні прапорці:** звітність доступна тільки через публічні реєстри або взагалі відсутня. Відсутність розшифровки бюджетних видатків.

БАЛИ	УМОВИ ПРИСВОЄННЯ
<u>0</u>	Фінансова звітність відсутня як на вебсайті компанії або органу управління, так і в публічних реєстрах чи інших ресурсах
<u>2</u>	Звітність за один рік доступна виключно через публічні реєстри
<u>3</u>	Звітність за один рік опублікована на вебсайті компанії або органу управління
<u>4</u>	Звітність за два роки доступна виключно через публічні реєстри

<u>6</u>	Звітність за два роки опублікована на вебсайті компанії або органу управління
<u>8</u>	Звітність за три роки доступна виключно через публічні реєстри
<u>10</u>	Звітність за три роки опублікована на вебсайті компанії або органу управління

КРИТЕРІЙ 3. АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК

Де шукати: розділ «Звітність» або окремий розділ «Аудит»

Що перевіряти:

- Висновки незалежного аудитора за останні 3 роки
- Тип висновку: позитивний, з застереженнями чи негативний

На що звернути увагу: висновок з застереженнями або негативний — це сигнал для детальнішої перевірки фінансових операцій.

БАЛИ	УМОВИ ПРИСВОЄННЯ
<u>0</u>	Аудиторські висновки відсутні
<u>2</u>	Висновок за один рік доступний виключно через публічні реєстри
<u>3</u>	Висновок за один рік опублікований на вебсайті компанії
<u>4</u>	Висновки за два роки доступні виключно через публічні реєстри
<u>6</u>	Висновки за два роки опубліковані на вебсайті компанії
<u>8</u>	Висновки за три роки доступні виключно через публічні реєстри
<u>10</u>	Висновки за три роки опубліковані на вебсайті компанії

КРИТЕРІЙ 4. СТАТУТ ПІДПРИЄМСТВА

Де шукати: «Документи» або «Про компанію»

Що перевіряти:

- Актуальна редакція статуту
- Попередні редакції (щоб відстежити зміни)

БАЛИ	УМОВИ ПРИСВОЄННЯ
<u>0</u>	Статут відсутній на вебсайті компанії або органу управління
<u>5</u>	Опублікований лише чинний статут
<u>10</u>	Опублікований чинний статут та щонайменше одна попередня редакція

Де шукати: «Документи» або «Про компанію»

Що перевіряти:

- Актуальна редакція статуту
- Попередні редакції (щоб відстежити зміни)

Навіщо це журналісту: у статуті можна знайти цілі діяльності, структуру управління, особливі повноваження. Порівняння редакцій допоможе виявити зміни.

КРИТЕРІЙ 5. БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА КЕРІВНИКА

Де шукати: розділ «Керівництво» або «Про компанію»

Що перевіряти:

- ПІБ, освіта, попередній досвід роботи
- Професійні досягнення, кваліфікація

► **Червоні прапорці:** повна відсутність інформації або лише ім'я без жодних деталей. Незрозуміла кваліфікація для керування підприємством.

БАЛИ	УМОВИ ПРИСВОЄННЯ
<u>0</u>	Інформація про керівника відсутня на вебсайті
<u>5</u>	Наявні лише базові відомості: прізвище, ім'я, по батькові та посада
<u>10</u>	Наявна повноцінна біографічна довідка з професійною характеристикою (освіта, досвід роботи, досягнення)

КРИТЕРІЙ 6. ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАГЛЯДОВУ РАДУ

Де шукати: розділ «Наглядова рада» або «Корпоративне управління»

Що перевіряти:

- Склад наглядової ради (ПІБ, посади)
- Біографії членів ради
- Хто з членів є незалежним
- Членство у наглядових радах інших компаній

На що звернути увагу: конфлікт інтересів (наприклад, член ради одночасно в раді постачальника). Відсутність незалежних членів.

БАЛИ	УМОВИ ПРИСВОЄННЯ
<u>0</u>	Інформація про склад наглядової ради відсутня
<u>3</u>	Опубліковано лише перелік членів наглядової ради (ПІБ)
<u>6</u>	Опубліковано перелік членів та їхні біографічні довідки
<u>10</u>	Опубліковано повну інформацію: перелік членів, біографічні довідки, принципи добору, інформація про незалежних членів, відомості про членство в інших наглядових радах

КРИТЕРІЙ 7. РІЧНІ ЗВІТИ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ ТА КЕРІВНИКА

Де шукати: розділ «Звітність»

Що перевіряти:

- Річний звіт керівника за останні три роки
- Річний звіт наглядової ради (якщо вона є)

Для компаній з наглядовою радою:

БАЛИ	УМОВИ ПРИСВОЄННЯ
<u>0</u>	Річні звіти відсутні
<u>5</u>	Опублікований лише один звіт: або керівника, або наглядової ради
<u>10</u>	Опубліковані обидва звіти: керівника та наглядової ради

Для компаній без наглядової ради:

БАЛИ	УМОВИ ПРИСВОЄННЯ
<u>0</u>	Звіт керівника відсутній
<u>10</u>	Звіт керівника опублікований

Навіщо це журналісту: у річних звітах — аналіз діяльності, проблеми, досягнення. Це краще джерело, ніж суха фінансова звітність.

КРИТЕРІЙ 8. ВИНАГОРОДА КЕРІВНИЦТВА

Де шукати: розділ «Звітність», «Корпоративне управління» або «Винагорода»

Що перевіряти:

- Розмір зарплати керівника
- Бонуси, премії, компенсаційні пакети
- Винагорода членів наглядової ради
- Виплати при звільненні

► **Червоні прапорці:** повна непрозорість щодо виплат. Надто високі зарплати порівняно з результатами компанії.

БАЛИ	УМОВИ ПРИСВОЄННЯ
<u>0</u>	Інформація про винагороду відсутня
<u>5</u>	Часткова інформація: лише про керівника або лише загальні суми без деталізації
<u>10</u>	Повна інформація: структура та розмір винагороди, додаткові блага, компенсації при звільненні

КРИТЕРІЙ 9. РІШЕННЯ СУБ'ЄКТА УПРАВЛІННЯ

Де шукати: розділ «Документи» або «Рішення засновника»

Що перевіряти:

- Рішення профільного міністерства або Кабміну за останні три роки
- Теми рішень: призначення керівника, затвердження стратегії, розподіл прибутку

► **Червоні прапорці:** повна непрозорість щодо виплат. Надто високі зарплати порівняно з результатами компанії.

БАЛИ	УМОВИ ПРИСВОЄННЯ
<u>0</u>	Рішення суб'єкта управління відсутні
<u>3</u>	1–2 рішення доступні виключно через публічні реєстри
<u>5</u>	1–2 рішення опубліковані на вебсайті компанії або органу управління
<u>7</u>	3 і більше рішень доступні виключно через публічні реєстри
<u>10</u>	3 і більше рішень опубліковані на вебсайті або наявний окремий розділ із систематичною публікацією

Навіщо це журналісту: *навіщо це журналісту: Оприлюднення цих рішень дозволяє відстежувати державну політику щодо управління підприємством.*

КРИТЕРІЙ 10. ФАКТОРИ РИЗИКУ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

Де шукати: *розділи «Стратегія», «Ризики», річні звіти*

Що перевіряти:

- Перелік ключових ризиків для компанії
- Заходи для управління цими ризиками

На що звернути увагу: *інформація про ризики дозволяє оцінити потенційні загрози для діяльності підприємства та відповідає вимогам належного корпоративного управління. Без розкриття ризиків неможливо оцінити стійкість підприємства до фінансових, операційних чи репутаційних загроз.*

БАЛИ	УМОВИ ПРИСВОЄННЯ
<u>0</u>	Інформація про ризики відсутня
<u>5</u>	Згадуються фактори ризику, проте відсутні заходи з управління ними
<u>10</u>	Описані фактори ризику та заходи щодо управління ними

КРИТЕРІЙ 11. ОПЕРАЦІЇ ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З БЮДЖЕТАМИ

Де шукати: розділ «Звітність» або «Фінансова інформація» (форма 5 або Примітки до річної звітності)

Що перевіряти:

- Інформація про отримані бюджетні кошти
- Внески компанії до бюджету (податки, дивіденди)
- Зобов'язання за договорами публічно-приватного партнерства (ППП) (за наявності)

► **Червоні прапорці:** компанія отримує бюджетні кошти, але не розкриває їх використання.

БАЛИ	УМОВИ ПРИСВОЄННЯ
<u>0</u>	Інформація про операції з бюджетами відсутня
<u>5</u>	Часткова інформація: лише про сплачені податки або лише про отримані субсидії
<u>10</u>	Повна інформація про операції з бюджетами, включаючи договірні зобов'язання та ДПП (за наявності)

ЯК ПІДРАХУВАТИ ЗАГАЛЬНИЙ БАЛ

Кожен критерій оцінюється від 0 до 10 балів залежно від повноти та якості інформації:

Максимум балів:

- 110 балів – для компаній з наглядовою радою
- 100 балів – для компаній без наглядової ради (критерій 6 не застосовується повністю, а критерій 7 оцінюється в скороченому форматі)

Для забезпечення порівнянності результатів між різними типами компаній підсумкова оцінка також виражається у відсотках від максимально можливого балу. Це дозволяє коректно порівнювати компанії з наглядовою радою та без неї в межах єдиного рейтингу.

На основі відсоткової оцінки кожній компанії присвоюється один із чотирьох рівнів прозорості. Шкала розроблена таким чином, щоб стимулювати компанії до досягнення найвищих стандартів: навіть відносно високий абсолютний бал може відповідати лише «середньому» рівню прозорості.

РІВНІ ПРОЗОРОСТІ

ВІДСОТОК	РІВЕНЬ ПРОЗОРОСТІ
<u>83–100%</u>	Високий рівень прозорості
<u>58–82%</u>	Середній рівень прозорості
<u>33–57%</u>	Низький рівень прозорості
<u>0–32%</u>	Критично низький рівень прозорості

- **Високий рівень прозорості (83–100%)** свідчить про те, що компанія демонструє зрілий підхід до корпоративної прозорості та оприлюднює переважну більшість інформації, передбаченої законодавством, безпосередньо на власному вебсайті. Такі компанії є взірцем для інших учасників ринку та демонструють готовність до повної імплементації відповідних вимог Закону № 4196-IX.
- **Середній рівень прозорості (58–82%)** характеризує компанії, які оприлюднюють значну частину необхідної інформації, проте мають помітні прогалини в окремих напрямках. Типовою є ситуація, коли фінансова звітність доступна, але відсутня інформація про винагороду керівництва або фактори ризику. Таким компаніям рекомендується провести аудит своїх практик розкриття інформації та заповнити виявлені прогалини.
- **Низький рівень прозорості (33–57%)** вказує на те, що компанія оприлюднює лише частину необхідної інформації, причому часто не на власному вебсайті, а через сторонні реєстри. Це може свідчити про відсутність системного підходу до забезпечення прозорості або про свідоме небажання розкривати певні категорії інформації. Таким компаніям необхідно розробити комплексний план приведення практик у відповідність до законодавчих вимог.
- **Критично низький рівень прозорості (0–32%)** фіксується у компаній, які практично не оприлюднюють інформацію про свою діяльність. Такий стан є неприйнятним для державних підприємств та свідчить про недотримання принципів корпоративної прозорості. Цим компаніям необхідно терміново вжити заходів для забезпечення хоча б мінімального рівня прозорості, починаючи з базових елементів: фінансової звітності, статуту та інформації про керівництво.

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ ДЛЯ ЖУРНАЛІСТІВ

- 01 Починайте з фінансової звітності та зарплат — це найбільш резонансні теми.
- 02 Порівнюйте компанії — якщо одна оприлюднює інформацію, а інша ні, – це вже новина.
- 03 Перевіряйте закупівлі в Prozorro — навіть якщо компанія дає посилання, знайдіть підозрілі тендери.
- 04 Звертайте увагу на дати — якщо компанія оприлюднила інформацію лише після 28 серпня 2025, це реакція на закон, а не проактивність.
- 05 Запитуйте через [запити](#) на публічну інформацію — якщо інформації немає на сайті, це порушення закону.

КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ

- 01 Закон № 4196-IX: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20>
- 02 Prozorro (закупівлі): <https://prozorro.gov.ua>
- 03 YouControl (перевірка керівників, фінанси): <https://youcontrol.com.ua>
- 04 Опендатабот(перевірка керівників, фінанси): <https://opendatabot.ua/>

Інструкція створена в рамках проекту Інституту висвітлення війни та миру (IWPR) «Посилення громадського контролю» за фінансової підтримки Норвегії»

За зміст цієї публікації відповідає виключно Аналітичний центр StateWatch. Цей матеріал жодним чином не може вважатися таким, що відображає позицію IWPR та Уряду Норвегії.